

Mottagare

Tekniska nämnden

Remiss av SOU 2025:80 Koordinatbestämda fastighetsgränser

Förslag till beslut

1. Tekniska nämnden beslutar att till regeringskansliet inlämna upprättat förslag till yttrande.
2. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Sammanfattning

Region Gotland har beretts möjlighet att besvara remiss av SOU 2025:80 Koordinatbestämda fastighetsgränser.

Betänkandet innehåller förslag som syftar till att möjliggöra särskild koordinatbestämning av fastighetsgränser.

Förslaget innebär bland annat ändringar i jordabalken (1970:994) om bevishierarkin i gränsmärkens rättsverkan, samt i bl.a. fastighetsbildningslagen (1970:988) gällande införande av den nya förrättningsåtgärden särskild koordinatbestämning. Genom förslagens ändringar i jordabalken ändras hierarkin mellan fysiska markeringar för fastighetsgränser och koordinaten för markeringen till att koordinaten gäller i första hand, förutsatt att koordinaten har givits rättsverkan genom en lantmäteriförrättning. Ändringar görs även i plan- och bygglagen (2010:900) avseende krav på koordinatbestämning av gränser som är av vikt inom området som en detaljplan avser. Förslaget medför också justeringar i lagar och förordningar (befintliga och tillkommande) som härrör till fastighetsgränser i något avseende, däribland anläggningslagen (1973:1149), ledningsrättslagen (1973:1144), miljöbalken (1998:808), minerallagen (1991:45) och expropriationslagen (1972:719).

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2029.

Region Gotland har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på förslaget, ursprungligen senast den 23 januari 2026 men efter att regeringskansliet beviljat Region Gotland anstånd så skall synpunkter inkomma senast den 23 februari 2026.

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen har tillsammans med berörda funktioner (enhet detaljplan, enhet geografisk information och mark- och exploateringsavdelningen) arbetat fram upprättat förslag till yttrande.

Detta remissvar är inte avgränsat för att avse enbart Region Gotlands geografiska område.

Sammanfattningsvis gör teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen bedömningen att förslaget i SOU 2025:80 bör tillstyrkas men med beaktande av de riskfaktorer, konsekvenser och lösningsförslag som framförs i yttrandet som bifogas denna skrivelse.

Ärendebeskrivning

Syftet med förslaget till ändrad lagstiftning

Syftet med att införa ett system med koordinatbestämda fastighetsgränser är enligt direktiven till SOU 2025:80, att genom förbättrad tillgång till korrekt digital information om fastighetsgränser stärka rättssäkerheten och öka effektiviteten vid fastighetsbildning, exploatering och andra verksamheter kopplade till fastigheter.

Effekter för Region Gotland som myndighet

Införandet av en ny förrättningsform hos Lantmäteriet och de i SOU 2025:80 föreslagna kvalitetskraven på gränser i nya detaljplaner, kan komma att medföra att processen med att ta fram en detaljplan blir något längre och mer kostsam än idag.

Vid handläggning av den nya förrättningsformen särskild koordinatbestämning ska enligt SOU 2025:80 vikt läggas vid överenskommelser mellan fastighetsägare om vilka koordinater som ska gälla. Detta medför en möjlighet för Region Gotland att vid framställningen av grundkarta till detaljplaner också upprätta förslag till överenskommelse åt fastighetsägare inom detaljplaneområdet. Det är ett underlag som ändå tas fram i samband med framställning av grundkartan och förslaget skulle medföra att de koordinaterna kan få rättsverkan.

Effekter för Region Gotland som fastighetsägare

SOU 2025:80 medför att alla nya fastighetsgränser kommer att bli koordinatsatta och vid framtida förrättningar i samma område kommer förrättningen därmed att gå snabbare och kosta mindre. I de fall då sakägare inte yrkar på utmärkning av fastighetsgränser kommer fältarbete inte att behövas vilken utgör en stor del av förrättningstiden och förrättningskostnaden.

I SOU 2025:80 ingår att kommunen ska få en obegränsad initiativrätt till att ansöka om särskild koordinatbestämning av fastighetsgränser inom kommunen, oavsett om fastighetsgränsen berörs av pågående detaljplanering eller inte. I praktiken kommer det sannolikt enbart att användas under planprocessen, men det innebär också en möjlighet att påbörja processen innan planbesked ens har lämnats. Det innebär också ett verktyg för kommunen att använda när det behövs i andra lägen som inte berör detaljplanering.

Bedömning

Förslaget i nuvarande form bör tillstyrkas men med beaktande av de riskfaktorer, konsekvenser och lösningsförslag som framförs i yttrandet som redovisas i bilaga.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen daterad 2026-01-22
Remiss. SOU 2025:80 Koordinatbestämda fastighetsgränser, daterad 2025-09-24
Bilaga - Remissyttrande

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Lise Langseth

Teknik- och samhällsbyggnadsdirektör

Jenny Iversjö

Avdelningschef MEX- och projekt